

У Великій Британії є три основні типи статусу зайнятості для визначення ваших трудових прав і захисту:

- ~ співробітники (**employees**) мають усі трудові права залежно від тривалості роботи у свого роботодавця та мають обов'язки перед роботодавцем, такі як бути на роботі у фіксовані години;
- ~ наймані працівники (**workers**) мають право на деякі трудові права, такі як національна мінімальна заробітна плата або національний прожитковий мінімум, оплата відпустки та захист від незаконної дискримінації. У найманих працівників менше прав, ніж у співробітників, але натомість більше гнучкості щодо того, коли, скільки та де працювати;
- ~ самозайняті особи (**self-employed**), як правило, не мають прав на працевлаштування, але мають значну гнучкість у вирішенні питань щодо роботи, оскільки займаються власним бізнесом.

Перевірте свій статус зайнятості - [Types of employment status](#) / [Working for yourself - GOV.UK](#)

Інші правила застосовуються до тих, хто працює через агентство або є тимчасовим найманим працівником - дізнайтеся більше тут [Check your rights as an agency worker - Citizens Advice](#)

Якщо це ваша перша робота у Великобританії, вас попросять заповнити форму [Starter checklist - GOV.UK](#) [Starter checklist - GOV.UK](#)

При влаштуванні на роботу ви отримаєте «Інформацію про працевлаштування». 'Particulars of Employment'.

Цей договірний документ визначає ваші основні умови працевлаштування, права та обов'язки, зокрема очікування компанії щодо ваших посадових обов'язків, робочі години, місце розташування та заробітну плату, включно з тим, коли ви будете отримувати оплату (щомісяця/щотижня), політику щодо лікарняних. У ньому буде пояснено, чого очікувати, якщо працевлаштування не вдасться - наприклад, скільки часу мають повідомити обидві сторони та як подати скаргу. Будь ласка, збережіть це в безпеці.

[Перевірте умови вашого трудового договору - Citizens Advice](#)

Оплата праці

Якщо ви співробітник або найманий працівник, компанія назначить вас платником-PAYE - pay as you earn, що означає, що ваші податки та внески національного страхування будуть зняті до того, як ви отримаєте зарплату. Ви маєте право на мінімальну заробітну плату залежно від вашого віку - ставки за годину (з квітня 2023 року) - яка зазвичай підвищується кожного квітня

[Що таке мінімальна заробітна плата - National Minimum Wage - Acas](#)

Станом на листопад 2023 Національний мінімальна зарплата плата за годину становить:

Для осіб старше 23 - 10.42 £,

Для осіб віком 21-22 - 10.18 £,

Для осіб віком 18-20 ~ 7.49 £.

Ваш роботодавець повинен надати вам платіжну відомість (payslip), у якій має бути зазначено:

~ваш заробіток до та після будь-яких відрахувань,

~сума будь-яких відрахувань - може змінюватися кожного разу, коли вам платять, наприклад, якщо ви працюєте в різний час,

~кількість відпрацьованих годин, якщо ваша оплата залежить від відпрацьованого часу.

Роботодавці також мають пояснити будь-які відрахування, вони можуть зробити це або в платіжній відомості, або в окремій письмовій заяві.

[Розуміння вашої зарплати: відрахування з вашої зарплати - GOV.UK](#)

Перевірте, щоб у вас не було несподіваних або незрозумілих відрахувань у платіжних відомостях.

Відпустка

Кожен робітник і службовець має право на відпустку тривалістю не менше 5,6 тижнів на рік.

Розрахуйте свою відпустку за допомогою цього калькулятора. [Розрахунок права на відпустку - GOV.UK](#)

Безпечне робоче середовище

~ встановлена законом мінімальна тривалість перерв на відпочинок - [Перерви на роботі: Огляд - GOV.UK](#),

~ робота в середньому [не більше 48 годин на тиждень](#) (але за бажанням можна відмовитися від цього права),

~ захист від [протиправної дискримінації](#),

~ захист [«викривачів»](#), які повідомляють про неправомірні дії на робочому місці,

~ отримання рівного ставлення за умови неповного робочого дня.

[Належні умови на робочому місці - огляд - HSE](#)

Кожна людина має базові трудові права – відомі як законні права залежно від статусу зайнятості. Незалежно від того, зазначені вони в відомостях про працевлаштування чи ні - дізнайтеся більше тут - [Статус зайнятості та права: підтримка фізичних осіб - GOV.UK](#)

Іноді у вас можуть бути кращі умови, ніж основні законодавчі умови - наприклад, більша зарплата, довша відпустка, більше допомоги у зв'язку з хворобою або довший період для інформування про зміни. Це буде написано у вашому документі Particulars of Employment.

Що робити, якщо ви стикнулися з проблемами з працевлаштуванням

(Зверніть увагу: роботодавець може законно звільнити когось без поважної причини, якщо він не має 2 років безперервної роботи, хоча бувають деякі рідкісні винятки.)

Де ви можете отримати підтримку та допомогу?

~ **Citizens Advice** - Щоб знайти свій місцевий офіс / поговорити онлайн або зателефонувати - Зв'яжіться з нами - [Citizens Advice](#)

У Дорсеті нам пощастило, адже у нас є спеціалізований відділ працевлаштування (EUD), доступ до якого надається безкоштовно. (Недоступно в Борнмуті, Крайстчерчі та Пулі)

~ **ACAS** - [Зв'яжіться з нами | Acas](#). Урядова організація Acas — експерт із робочих місць, в якій надаються безкоштовні та неупереджені поради роботодавцям і працівникам.

~ **Union** - зазвичай потрібно бути членом та оплатити підписку за цю підтримку, тому перевірте інформацію щодо своєї роботи

Вам потрібно буде підготувати:

- Дані про працевлаштування - договір
- Відомості про заробітну плату
- Інформація та досвід - будь ласка, починайте вести записи, якщо ви зрозуміли, що у вас з'явилася проблема

Якщо ви віддаєте перевагу розпочати процес самостійно, перегляньте

[Скарга на проблему на роботі – контрольний список листів-скарг - Citizens Advice](#)